

NEUČESANÁ VÍRA

Pane, neobtěžuj se; vždyť nejsem hoden, abys vstoupil pod mou střechu. (L 7:6)

1. čtení: 2. Královská 5:1-19

Základ kázání: **Lukáš 7:1-10**

Milí bratři, milé sestry,

dnešní biblický příběh o Ježíšově činnosti v Kafarnaum vzbuzuje mnoho vážných otázek. Než se k nim ale dostaneme, rád bych vám položil jednu otázku na tělo. *Česali jste se? Vzali jste dnes do ruky hřeben a upravili jste si vlasy?* Já se přiznávám bez mučení: Nečesal jsem se. To je jedna z mnoha výhod hlavy ostříhané do hola. Stačí sprcha po ránu, otřít ručníkem, a je hotovo. Vzpomínám na doby, kdy jsem se musel česat. A bylo to pro mě, jakožto puberťáka, dost otravné, přesto nezbytné. Přece před spolužáky, a především před spolužačkami, nebudu mít na hlavě vrabčí hnízdo! Tu ostudu bych nepřežil. Česal jsem se, a dokonce geloval vlasy poctivě každé ráno.

Nevíme, zda voják z dnešního příběhu měl hlavu učesanou, nebo neučesanou. Nevíme, zda vůbec měl vlasy. Ale ta jeho víra se mi zdá dost neučesaná. Neupravená. Rozčepýřená. A možná právě tím je pro nás, většinou učesané a upravené křesťany, zajímavá. Setník, tedy velitel, který velel stovce vojáků, nebyl Žid. Nevíme ani, zda byl přímo římský voják. Zřejmě se jednalo o velitele posádky krále Heroda Antipy, který tehdy na severu Izraele vládl. Každopádně je to pohan. Je zvyklý poslouchat. Plnit rozkazy nadřízených. Je zvyklý velet. Vydávat rozkazy svým podřízeným.

A tak se tě hned ptám, setníku: *Když jsi takový šéf, proč za sebe necháš mluvit druhé lidi? Proč jsi sám nezastavil Ježíše a neřekl mu, co máš na srdci? A vůbec: Proč ho prosíš? Proč mu nenařídíš, aby tvého otroka uzdravil? Posíláš za sebe orodovat jiné, a to zrovna není nic chvályhodného. Ani v tvé době, ani v naší. Už děti ve škole nemají rády, když je jejich spolužáci nabádají: Běž se zeptat paní učitelky, jestli budeme psát písemku. Nebo: Jdi za učitelem a popros ho, abychom nezůstali po škole. Většinou dostanou odpověď: A proč se nejdeš zeptat sám? Máš taky pusy a nohy, ne?* Vzpomeňte na odvahu pohanské ženy z okolí Týru a Sidónu. Nikoho za sebe neposílala. Sama Ježíše vyhledala a prosila za svou dceru, která byla těžce nemocná. A dokonce na něj trochu i tlačila, aby její dcerušku uzdravil. Setníkovu chování samozřejmě můžeme vnímat kladně jako výraz úcty k Ježíšovi, k tomu židovskému proroku, mudrci a lékaři v jedné osobě. *Copak já, pohanský voják, můžu předstoupit před toho svatého člověka? Co mám já a Ježíš z Nazaretu vlastně společného?* Ale stejně tak může říct, že tento setník byl trochu zbabělý. Má dost odvahy leda na to, aby za sebe poslal druhé.

Že je to dobrák od kosti, to mu nikdo nebere. To vyplývá z řeči těch židovských starších. Setník miluje židovský národ. Svou lásku k Božimu lidu projevil například tím, že financoval stavbu synagógy, židovského kostelíčku v okolí města Kafarnaum. Muselo to být finančně nákladné. Takový setník však neměl hluboko do kapsy. Byli to velice dobře placení žoldáci z různých koutů světa. K dobru mu můžeme přičíst také jeho starost o život a zdraví svého sluhu. Nemuselo mu na něm záležet. Našel by si nového otroka, kdyby tento zemřel. Ale on kvůli němu posílá vzkaz Ježíšovi. Pokornou prosbu. *Přijď, Pane. Zachraň mu život. Ti lidé tvrdí, že setník je toho hoden, aby mu Ježíš pomohl. Je to dobrý chlap! Má srdce na pravém místě. Zaslouží si, abys zachránil jeho otroka, Ježíši.* Je toho hoden? To jako vážně? Vždyť vlastní otroky, což židé podle Mojžíšova zákona nesměli! Je velitelem vojáků, jejichž přítomnost v Izraeli málokdo vnímal. Ať už má evangelista Lukáš na mysli velitele stráže Herodovy posádky nebo přímo římského vojáka, každopádně tohoto člověka nemůžeme srovnávat třeba s profesionálními vojáky naší země, za jejichž službu jsme vděční. Představte si, že za 2. světové války žádají Češi českého lékaře, aby uzdravil velitele Wehrmachtu. *Je to dobrý člověk, pomoz mu.* Nebo Ukrajinci ukrajinského chirurga, aby operoval ruského velitele, protože má srdce ze zlata. Ať už má jakékoliv vnitřní kvality, je to okupant. Nebo přinejmenším cizinec, žoldák, placený za všelijakou službu králi, nebo třeba za ochranu celníků. A znovu zdůrazněme, co je nejdůležitější pro pochopení tohoto biblického příběhu: Je to pohan. Nečistý. Žid by neměl překročit práh jeho domu.

Na druhou stranu: Opravdu je nutné, aby zrovna Ježíš, náš milosrdný Pán, slyšel jakákoliv doporučení? Bude uzdravovat a zachraňovat na základě dobrých referencí? Vždyť on sám vybídl své učedníky, aby milovali dokonce i své nepřátele, aby jim žehnali, aby s nimi jednali dobře. (L 6:27-36) Bratři a sestry, vůbec si neumíme představit, že by nad tímto setníkem ohrnoval nos. Že by řekl: *Ne, ten není hoden mé pomoci. S takovým člověkem já nechci mít nic společného.* Spíš se zde obnažuje náboženské myšlení židovské delegace. Vlastně tak trochu i naše uvažování... Ti zbožní lidé rozdělují své bližní na ty, kteří jsou hodni Kristovy pomoci a na ty, kteří Kristova zastání hodni nejsou. To se ukáže o pár řádků dál. V dalším příběhu,

který Lukáš vypráví. V domě zbožného farizeje Šimona při hostině jedna hříšnice maže nohy Ježíšovi. A farizeus to nemůže rozdýchat. *Proč se s ní vlastně Kristus zahazuje? Vždyť tohoto není hodna!* (L 7:36-50) A my? Říkáme někdy: *No, do kostela sice nechodil, ale byl to dobrý člověk.* Nebo naopak: *To byl strašný všivák.* Přinejmenším ve své hlavě dělíme lidi na ty, kteří jsou v zásadě dobří a kteří dobří nejsou. A přitom: Z Božího pohledu nikdo z nás není hoden toho, aby Boží Syn byl s námi, aby nám pomáhal, aby nás uzdravoval, aby nás zachraňoval. A přece: Právě to on dělá! Je s námi, pomáhá nám, potěšuje nás, uzdravuje nás, zachraňuje nás.

Rozumějte: Na jednu stranu je obdivuhodné, že právě za tohoto pohanského setníka se věřící lidé přimlouvají u Krista. Je to pěkné gesto. Ale to zároveň znamená, že je kolem nich zástup těch, kteří toho – v jejich očích – hodni nejsou. Takovému smýšlení bychom se jako křesťané měli bránit.

Ježíš s nimi šel. A nás zajímá, proč? Protože mu toho pohana doporučili? Bez jejich dobrého vysvědčení by Kristus nešel? Myslím si, že by šel i bez té výzvy. Ježíš totiž nikdy neuzdravoval na základě dobrého doporučení. Celé zástupy přicházely do jeho blízkosti a on na ně vkládal ruce. Uzdravoval lidi zblízka i zdálky. Vyháněl z nich temnotu. A nikdy jsme neslyšeli, že by se předtím ptal, zda jsou ti lidé dobří nebo zlí, zbožní nebo bezbožní. Prostě byli zoufalí, zničení, slabí a potřebovali Kristovu pomoc. Stáli o to, aby se jich Ježíš zastal. A on se jich zastal.

Nakonec se přece jen dozvíme, že setník byl Kristovy pomoci skutečně hoden. Ale trochu oklikou. Ne na základě jeho dobrých skutků vůči Božímu lidu. Ne kvůli jeho lásce k židovství. Ale na základě jeho pokorného vyznání. Setník si totiž to první pozvání nakonec rozmyslí. A rychle posílá své přátele, aby Ježíše zastavili.

- ***Pane, neobtěžuj se; vždyť nejsem hoden, abys vstoupil pod mou střechu. ⁷ Proto jsem se ani neodvážil k tobě přijít. Ale dej rozkaz, a můj sluha bude zdrav. ⁸ Vždyť i já podléhám rozkazům a vojákům rozkazují; řeknu-li některému ‚jdi‘, tak jde; jinému ‚pojď sem‘, tak přijde; a svému otroku ‚udělej to‘, tak to udělá.***

On není hoden toho, aby Ježíš překročil práh jeho domu. Ježíš je žid. A setník je pohan. Ježíš je svatý Boží. A setník svatý a čistý rozhodně není. A právě tím tento voják paradoxně ukazuje, že je hoden, aby mu Ježíš pomohl. Silná víra jde vždycky ruku v ruce s vědomím vlastní slabosti, tedy s hlubokou pokorou. Čím víc si o sobě myslíme, čím výš o sobě smýšlíme, tím méně nakonec potřebujeme Krista ve své blízkosti.

Ježíš ocení setníkovu víru. Dokonce se diví, je překvapený z té energie a rozhodnosti jeho víry. S tím se ještě nesetkal, jak sám říká. Ježíš chválí tu zvláštní, neučesanou a rozčepýřenou víru pohanského vojáka. Je to silná víra. A přitom neupravená, neuhlazená. Všimněte si, bratři a sestry: Vždyť ten voják neprosí Ježíše, aby se nad jeho služebníkem smiloval. Aby se nad ním slitoval. Aby mu pomohl na základě svého velikého milosrdenství a lásky ke všem lidem. Setníková teologie je jiná. Je to tvrdá vojenská teologie. Setník si představuje Ježíše jako velitele, který vydává rozkazy. A kterého všichni jeho podřízení na slovo poslouchají.

- ***Ale dej rozkaz, a můj sluha bude zdrav.***

Na druhou stranu: Je to pro nás a pro naše modlitby inspirativní. Ježíš jako vrchní velitel, kterého všechno poslouchá. My obecně umíme zdůraznit Kristovu něhu, jeho lásku, přívětivost a dobrotu. Ale dnes podtrhněme, že Ježíš také vydává rozkazy. A když on rozkazuje, všechno musí poslechnout. A když všechno, pak i my sami. Vlastně: Kéž bychom měli tak silnou víru, jako ten setník!

K tomu mě ještě napadá: Životní zkušenosti toho vojáka se promítly do jeho víry, do jeho úvah o tom, kdo je to Ježíš. A jak Ježíš pracuje. A co my? Formují nás a naši víru čistě jen biblické texty? Nebo také naše životní zkušenosti a role, které v životě hrajeme? Samozřejmě, že ano! Učitel, který celý život učí děti, bude vnímat svého Spasitele trochu jinak, než ho vnímá manažer ve velké firmě, nebo lékař, právník či voják. Syn, na kterého byl otec přísný, bude jinak vnímat Boha, než ho vnímá dcera, kterou tatínek z čiré lásky rozmazloval. Zdravý jedinec často přemýšlí o Bohu jinak než nemocný. Možná stojí za to se někdy zastavit a před Boží tvář přemýšlet nad tím, co všechno nás ovlivňuje, že vnímáme Boha tak, jak ho vnímáme. Mně přijde sympatické, že se ten setník nezdráhal jít z kůží na trh. *Pane, považuji tě za generála. A prosím tě, abys jako generál jednal.*

A Ježíš jednal. Jako generál. Vydal zdálky rozkaz a ten byl splněn. Ježíš tentokrát nešel na samé bojiště, kde zuří bitva o život toho sluhy. Bitvu rozhodl zdálky. Jako správný generál. Prikázal nemoci odejít. Nebo prikázal chlapci vstát z postele. Co my víme, jak to udělal?

Milí bratři, milé sestry, zkusme to dnes podle toho setníka. Modleme se za ty, na kterých nám záleží. Jednoduše. Přímou. Po svém. A věrme, že Kristus je Pán. Nejen laskavý, ale také mocný. Amen.